

Döviz Alım Satım Faaliyetinde Bulunan Şirketin Altın Alım Satım İşine Girmesinden Dolayı Enflasyon Düzeltmesi Yapma Zorunluğu hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	E-95462982-105[VUK.ÖZLG-21-104]-3232
Tarih	04.01.2023

T.C.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

Gelir İdaresi Başkanlığı

Bursa Vergi Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-95462982-105[VUK.ÖZLG-21-104]-3232

04.01.2023

Konu : Döviz Alım Satım Faaliyetinde Bulunan Şirketin Altın Alım Satım İşine Girmesinden Dolayı Enflasyon Düzeltmesi Yapma Zorunluğu hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, şirketinizin döviz alım satım faaliyetinde bulunduğu, bu faaliyetinize ek olarak darphanede basılı altınların (çeyrek altın, yarım altın, tam altın, gram altın, cumhuriyet altını) alım satım faaliyetiyle de uğraştığınız, şirketinizin darphanede basılı altın ile ilgili olarak yapmış olduğu alım satım faaliyetlerinden dolayı enflasyon düzeltmesi yapılıp yapılmayacağı hususunda Başkanlığımız görüşü talep edildiği anlaşılmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasında; "*Mali tablolarda yer alan parasal olmayan kıymetler aşağıdaki hükümlere göre enflasyon düzeltmesine tabi tutulur.*

1. Kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri fiyat endeksindeki artışın, içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde % 10'dan fazla olması halinde malî tablolarını enflasyon düzeltmesine tâbi tutarlar. Enflasyon düzeltmesi uygulaması, her iki şartın birlikte gerçekleşmemesi halinde sona erer.

Kapsama giren mükellefler, geçici vergi dönemlerinin sonu itibarıyla malî tabloları düzenlemek ve enflasyon düzeltmesi yapmak zorundadırlar. Geçici vergi dönemlerinde yukarıda belirtilen oranların tespitinde, son üç hesap dönemi yerine üçer aylık dönemlerin son ayı dahil önceki otuzaltı ay ve içinde bulunulan hesap dönemi yerine son oniki ay dikkate alınır. Bir hesap dönemi içindeki geçici vergi dönemlerinin herhangi birinde düzeltme yapılması halinde takip eden geçici vergi dönemlerinde ve içinde bulunulan hesap dönemi sonunda da düzeltme yapılır.

...

9. (Ek: 16/7/2004-5228/9 md.) Münhasıran sürekli olarak işlenmiş; altın, gümüş alım-satımı ve imali ile iştigal eden mükellefler bu fıkranın (1) numaralı bendinde yer alan şartlara bakılmaksızın enflasyon düzeltmesi yaparlar." hükümleri yer almaktadır.

Bahse konu fıkranın (9) numaralı bendinin, fıkraya eklenmesine ilişkin 5228 sayılı Kanun gerekçesinde, "*Maddenin (A) fıkrasına eklenen (9) numaralı bent hükmüyle de münhasıran sürekli olarak işlenmiş altın, gümüş alım satımı ve imali ile iştigal eden mükelleflerin, Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan enflasyon düzeltmesi yapılabilmesi için gerekli olan şartların gerçekleşip gerçekleşmediğine bakılmaksızın, enflasyon düzeltmesi yapmaları imkânı sağlanmaktadır. Esas faaliyeti altın veya gümüş alım satımı ve imali olan mükelleflerin bu faaliyetleri sırasında platin veya kıymetli taş gibi esasen bu faaliyetlerinin bir cüzünü teşkil eden alım satım ve imal işleri de yapmaları bu hükmün uygulanmasına engel teşkil etmeyecektir.*" açıklaması yer almaktadır.

Bunun yanı sıra, 348 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde, "... münhasıran sürekli olarak işlenmiş altın, gümüş alım-satımı ve imali ile iştigal eden ve kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin, enflasyon düzeltme şartlarının (fiyat endeksindeki artışın, içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde

%10'dan fazla olması) oluşup oluşmadığına bakılmaksızın, 2005 ve müteakip yıllarda her geçici vergi dönemi ve hesap dönemi sonu itibarıyla enflasyon düzeltmesi yapmaları zorunludur." açıklamasına yer verilmiştir.

Ayrıca, 15.07.2005 tarihli ve 19 No.lu Vergi Usul Kanunu Sirkülerinin "3- Münhasıran Sürekli olarak İşlenmiş Altın, Gümüş Alım Satımı ve İmalî ile İştigal Eden Mükelleflerin Enflasyon Düzeltmesi" başlıklı bölümünde, "... Diğer taraftan, esas faaliyetleri olan kuyumculuk işi yanında bu faaliyetlerinin bir cüzü niteliğinde olan platin, kıymetli taş alım-satımı veya imalî gibi faaliyetleri bulunan mükelleflerce de enflasyon düzeltmesi yapılması gerekmektedir. Ancak, kuyumculuk faaliyetinin yanı sıra bu nitelikte olmayan market işletmesi, gıda ticareti, beyaz eşya alım-satımı, kafe işletmesi gibi başka faaliyetlerinin bulunması durumunda "münhasıran sürekli olarak işlenmiş altın, gümüş alım-satımı ve imalî" faaliyetinden söz edilemeyeceğinden enflasyon düzeltmesi yapılmayacaktır." açıklaması yapılmıştır.

Öte yandan, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar'ın "Tanımlar" başlıklı 2 nci maddesinde, "Bu Karar'ın uygulanmasında,

...

j) Kıymetli madenler: Her tür ve şekilde altın, gümüş, platin ve paladyumu,

i) Standart işlenmemiş altın: En az 995/1000 saflıkta, nitelikleri Müsteşarlıkça belirlenen barlar veya külçeler halindeki altını,

ii) Standart dışı işlenmemiş altın: 995/1000'den düşük (995/1000 saflık hariç) saflıkta külçe, bar, dore bar, granül, toz veya hurda şeklindeki altını,

iii) İşlenmiş altın: İşçilik uygulanarak ziynet veya süs eşyası haline dönüştürülmüş altını,

iv) Standart işlenmemiş gümüş: En az %99,9 saflıkta, nitelikleri Bakanlıkça belirlenen bar, külçe veya granül halindeki gümüşü,

v) Standart dışı işlenmemiş gümüş: %99,9'dan düşük (%99,9 saflık hariç) saflıkta külçe, bar, dore bar, granül, toz veya hurda şeklindeki gümüşü,

vi) İşlenmiş gümüş: İşçilik uygulanarak ziynet veya süs eşyası haline dönüştürülmüş gümüşü

...

k) Kıymetli taşlar: Elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, züher ve inci,

...

ifade eder." hükümleri yer almaktadır.

Öte yandan, Başkanlığımız sicil bilgilerinin tetkikinden faaliyet konularınızın; 1/1/2012 tarihinden itibaren "661204-Döviz Bürolarının Faaliyetleri", 4/3/2020 tarihinden itibaren ise söz konusu faaliyete ilave olarak "477701-Belirli Bir Mala Tahsis Edilmiş Mağazalarda Altın ve Diğer Değerli Metallerden Takı, Eşya ve Mücevherat Perakende Ticareti (Kuyumculuk Ürünleri Perakende Ticareti Dahil, Gümüşten Olanlar Hariç)" olduğu anlaşılmıştır.

Buna göre, münhasıran sürekli olarak işlenmiş altın, gümüş alım-satımı ve imali faaliyetinde bulunmamanız nedeniyle, Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamında enflasyon düzeltmesi yapma zorunluluğunuz bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026